

Сеналад

4
2021

6+

ISSN-0235-1366

БЕКАРГА БУТТ

ГОТАХЪАЗИЛГ

Басрата боса
дIалаьллар ший етт.
Баьстан гиланча-хьаза
пилхьа санна кхест.

ЭСТИ

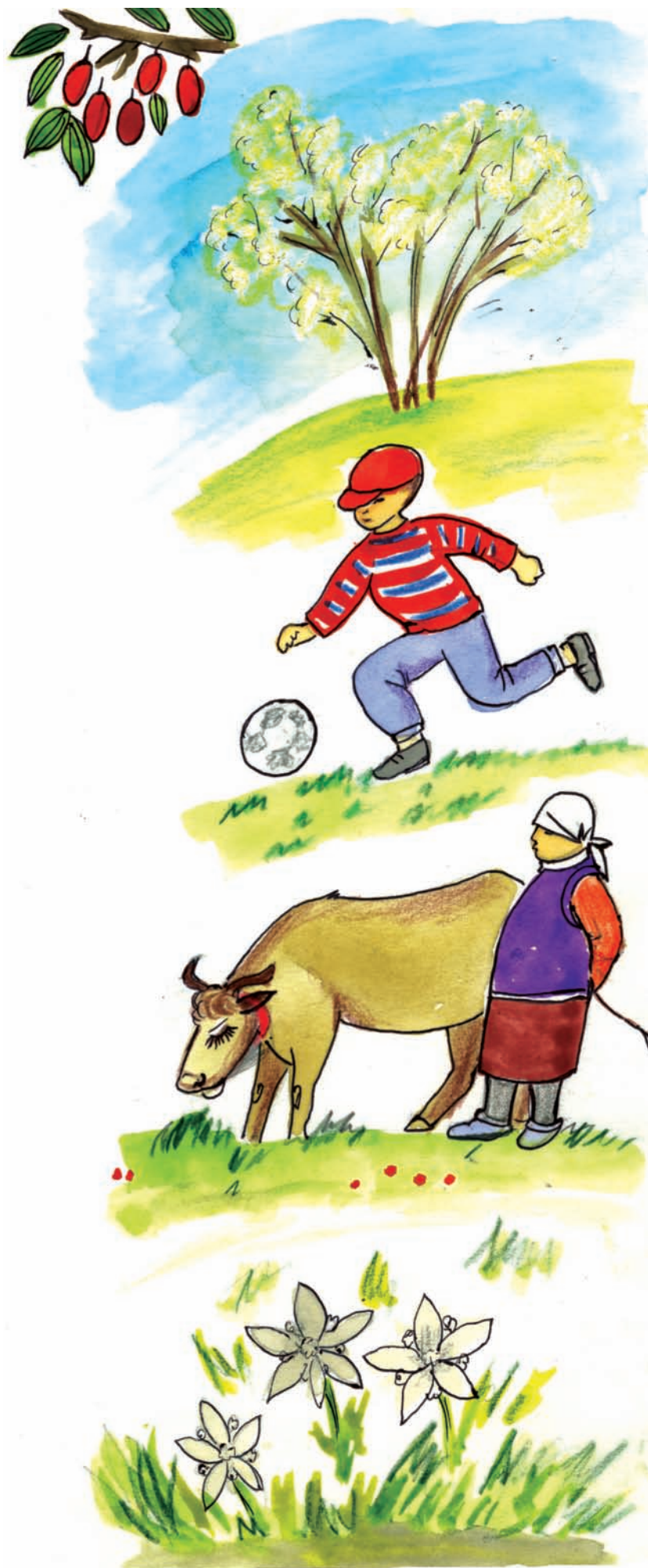
«Фу денад Iа,
тхона, баьсти?» –
яхаш, дагла
дуаэсти.

БАЬСТИ

Яьннай хоза,
гIоза баьсти.
Боса ловза
вода Баьсти.

ХЬОВЧА

Баьсти хьун чу
тIадоал хьовча,
хьовча – хоза
баьстан зиза.

Берий вхоллам

МАЛІХ

Дуне сийрдааьккха,
Галам сомадаьккха,
Хьалбаьлар лоамах малх.
Гадбахар беррига нах.
Деррига дуне дІоахдаь,
Сарахьа из кьайлабаьлар.

*Беканаькъан Альбина,
ТІой-Юртарча 1-ча
ишколан дешархо*

Дзейтнаькъан Медина, 7 шу

*Къоастой Амин,
Наьсарера №9 йола ЮШ, 3 «б» кл.*

Горчханнаькъан Аьсет, Пхьилекъонгий-Юрмара №1 йола ЮШ, 4 кл.

ДАХКИЛГ

Математика хъеха керда ена хъехархо яр Марем Султановна. Цун урок йолаелча, харцахъа лелаш хулар цхъабола клаьнкаш. Цкъа цхъан дийнахъа Марем Султановна керда тема берашта хъахъехаш йоаллар, доска тла уравненеш дла а язъеш. Сатем латтар классе. Шевар хъехархочунга ладувлаш леш вар. Цлаьхха, цу сатема юккъе цхъа тамашийна лимадаш хилар. Деладелар бераш. Хъехархо хъатлайийрзар класса.

Хаттара хысап дар цун юхъ тла. Кхы йист ца хулаш, длатлайийрзар из улгá. Имадаш юха а хезар классе. Булкъаш беш кхехкача коачача хламо ду тата дар из. Кхехкача котела тара хийтар из хъехархочоа.

– Воллел, котельне дла а вахе, кхехкаш ба алал котел,– аьлар цо хьалхарча парта тла вагача Мухьмадага. Клаьнк, хьалглетта, араваьлар классера. Дукха ца говш, юхавера из.

– Кочегара, котел кхехкац, йоах, – аьлар цо.
– Юха хлаьта, хъай моттиге, – аьлар хъехархочо.

Улгá длатла а йийрза, таьрахъ длаязде эттар из. Из длаерзашшехъ, юха а даьлар булкъаш беш санна таташ.

Юха а деладелар бераш.

– Параш совцийта, бераш. лоязде аз шоашта деннар, – аьлча, язде хайшар бераш.

Иштта, юккъ-юккъе булкый таташ хозаш, цо берий дешар юкхьадоахаш, длачакхъьлар из урок.

Берашта шоай хъехархо дукха езар. Къаьстта йилигашта. Царех цхъанне, Аьсета, дегабуам бир лумарах. Юхъ тла бийнаш а толадаь, ваглар из. Корá йисте яр цун моттиг...

лумар йилигашца къувсаш вар массахана, къаьстта Аьсетаца дов дар цун.

Переменах гургал ма теххинге а, цхъа хлама парта чу латтача ший тлормига тла lotla а йилла:

– Ахьмад, воллел столове долх вай, сога ахча да, мерза хламаш эцаргья вай, – аьлар цо, классерча цхьан клаьнкага. Клаьнкаш удаш арабаьлар классера.

Йоккхача переменах столове а вахе, мерза хламаш ийеш оамал яр лумара а кхыча берий а.

Аьсети Фатимаи арабаланзар переменах классера. лумар ваг^лача партанна клал д^лачухьежар Аьсет. Портфела уллув доаллача киса, еррига хьа а гуш, шоклекхарг хьальаараяг^лар.

– Д^лахьажал! – аьлар цо Фатимайга.

Хьаййцар акхар шоклекхарг.

Фатима шок тоха елча, классе хулаш дола узамаш дир шоклекхарго. Ч^лоаг^ла шок еттарг^йоацаш, скотч чуделла, лургаш д^лакьайладар цун лумара. Шоклекхарг юха лочуйолланзар йилигаша.

– Х^ла, лумар хиннав хьона уж ^имадаш еш хиннар. Со а яр хьона, из юхьмараш лаьца х^лана ваг^ла ца ховш, – аьлар Фатимас.

– Хьайолле, д^лааргда вай цун Марем Султановнайга.

– Аргдац вай д^ла. Вай аькхъухаш да яхаргда цо, – аьлар Аьсета. – Дика кхетавергва вай из кхоана. Хьажалахь вай цунна фу ду,

– кисара дахкилг хьалбаьккхар Аьсета.

– Из фуй хьа? – цецъяьлар Фатима. – Бенна дахкилг бахьаш енай хьо?

– Бокьонца дахкилг бац ер. Батарейка йоаллаш ба а ер.

Дахкилгах йоаллача кнопкилгах плелг а летта, уй т^ла л^хийцар цо из.

– Ц^ларре ц^лувза а ц^лувзаш, д^лабедар дахкилг уй т^лар^лолла.

– Шоклекхарга меттел, кхоана цун портфела чу болларгба вай ер, – аьлар йилига.

Шоллаг^лача дийнахьа Марем Султановнай урок йолаялалехь, лумара портфела чу йоалла шоклекхарг хьа а яьккха, йовлакха юкье а хьоарчабаь, дахкилг лочубеллар йилигаша цунна когаметта.

Классе хьачувена л^хайра клаьнк, т^лехьависавар из клеззига.

Класе мел йолча йилига ховра, цун портфела чу дахка беллалга. Кирьенна шийна бѳрахъежача йилигех цец а ваьнна:

– Фу даьд шоана? Шо фу де доахк? – хаьттар цо, тѳаккха сѳха ший моттиге ѳохайра.

Дика урок йолаеннача гѳлла, портфела чу кхайдар ѳумар, шоклекхарг хьалъяккха аьнна. Шоклекхарга меттел йилигаша ѳочуделла, дахка юкъебоалла ѳовлакх хьалдаьккхар цо. Цецваьнна цунна ѳотѳахъежаш, хьадоаржаде волавелар ѳовлакх. Класе мел вар, из зувш вар хѳанз. Йилигаш цунна бѳрахъежандаь, клаьнкаш а бар хѳанз, дѳахо фу хул хьожаш.

Цѳаьхха, ѳовлакха юкъера хьалтоссабенна, цѳогѳа а даьнна, уй тѳа ѳобежар дахкилг.

Цох кхеравенна уратоссалушшехь, гѳндах ког дѳа а кхийтта, ѳовежар ѳумар а уй тѳа.

«Гѳогѳ» доалаш, деладелар шедола бераш.

– Эхь хийтта, веррига кхочка а венна, хьалгѳеттар клаьнк уй тѳара.

– Фу леладу оаш цѳига? Фуд хиннар? –

цѳимхара берашта хьатѳайийрзар хьехархо.

– Цхьанне са портфела чу дахка чубеллаб-кх! – жоп делар ѳумара.

– Из хиннаб-кх из, селхан класе ѳимадаш еш хиннар! – аьлар Аьсета, ела а енна.

Дахкилг, когаш а хьекхаш, цѳувзаш, ѳобежа уллар парта юххе.

ѳокхайда, дахкилг хьаийцар Марем Султановнас.

– Хьана-б ер? – хаьттар цо.

– Са ба из-м, – аьлар Аьсета. – Селхан вай класе ювлаш хинна ѳимадаш кхы хургѳоацаш, аз ѳумара портфела чу беллабар из. Говза елакъежар йилиг.

Хьехархочунна дѳатѳаяха, цун бера дахкилг хьаийцар цо. Юхайоагѳаш, ѳумарага дѳахковдайир цун шоклекхарг.

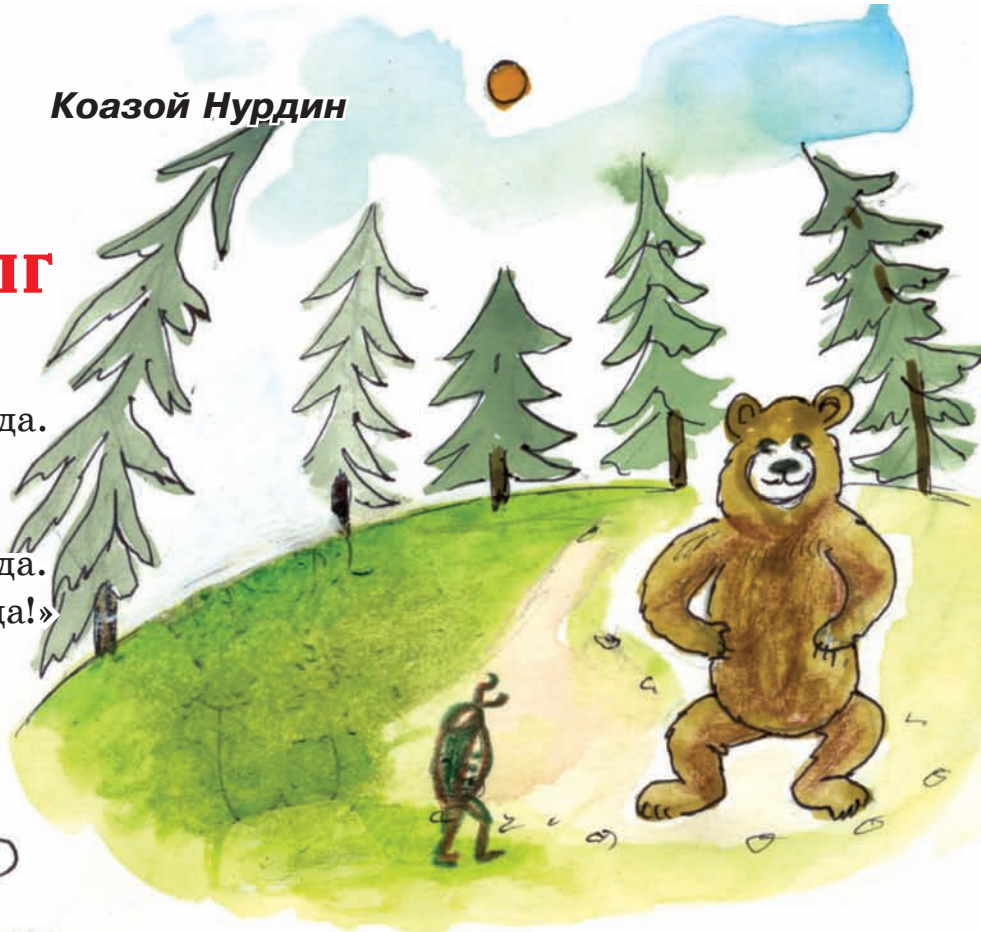
– Хьахьий, дѳаэца.

Кхы шоклекхарг ишколе янзар ѳумара. Марем Султановнай уроках дика дешар цо хѳанз. Цо харцахьа хѳама дѳаца: «Батарейка ѳоалла дахкилг мѳаба вай?» – хоаттар йилигаша.

ХЪУНЧОАПИЛГ

Хъунчоапилго аьннад,
ше я хъун да.
Из хеза, корзагІъяьннай ча.
Бирсѣенна йоагІа
ча хъунагІа да.
ЦІога детт цо: «Со я хъун да!»

КІАЙ КІОРМАЦ

КІай кІормац да
ше лоа мо кІай –
кІай тІадамаш да
хъалбаьккха бай.

ТОАТОЛГА МОЗА

Тоатолг ІодоагІа
хъун юкѣегІолла.
Тоатолга моза
лел цун тІагІолла.

ПХИЙТЛАГІВОЛА ВОІ

ГлалгІай халкѳа фальг

(ДІахододар. Долалур хьалхарча номер mIa)

– Вай вийттанена цадуденнар даъд, яхаш, вай даъ а наъна а боча хургва из. Наха а вайл тlех лоархларгва из, вай ве веза из, – аьннад. Шоай воша а, из вуйтаргвац ше аьнна, духьалъяьнна шоай йиша а де а дийна: – Хlанзалцца тхоай йиша лохаш лийннад тхо, аргда вай, – аьнна, цlавахав вийтта воша.

Лоамашта тIагIолла гIетта лелача аьрзена бIаргабайнаб лоамашта юкье боабаь бада вошеи йишеи. Ворххе фордал дехья яха, дарбан хий дена, из хий теа дийнваьв цо из.

– Айшъяхъ, ма чоагла наб йир аз, – аьнна, хьалглеттав зламига сар.

– Со хьона тлакхачаецаре, сомаваргвоацаш наб яр хьона кхийттар. Длахьажал, хьа йиша мишта наб кхийтта улл, – аьнна, йийна улла йиша длахьекхай цунга аьрзе.

– Аъ! Ер фуд?! Са вежарий, мичад шо? Тий-шаболх баъб! – аънна, кхайкав из вежарашка.

– Хьо а, хьо вуйтаргвац, аьнна, духьальъя-
нна ер хьа йиша а йийна, цIабахаб хьа вежарий.
Хьо дийнваьр со я, хьо тешаргвоацандаь, хьога
бIаргайойта дийн ца еш йитаяр аз ер, – аьнна,
хий теа дийнъяьй аьрзе йиша а .

– Цяглогдац вай. Уж вежарий болча цѣдаха
де хѣла дац вай. – аьнна, дѣволавеннача

зламигаца сага дагадехад, чloarlo а яъ, ше даъ-
неи наннеи духъалваха денна дош. – Йиша, се
шоана tлехъа аравоалаш, дийна а волаш, шоа-
на духъалвоагларгва со, аьнна, вай даъна, нан-
на дош а денна, араваьннавар со, цla ца дахача
даргдац вай, – аьннад цo.

– Сол зламагга вале а, пхийтта шера сона тлалаытта хало а сагото а сона тлера длаяккха са воша ва хьо. Хьа дагардар KHOACHAШДЕ глерт со, хье раъза вар де, йишас а аьнна, цлабаха баьннаб уж. Уж цлабоаглаш, лоамашта юкьера хьа а глетта, цхьан паччахьа эскаро, гобаь, лийцаб уж.

Шоай паччахь волча дIабигаб эскаро вошеи
йишеи.

– Фу нах да шо, мишта кхаьчад шо са лаьтта?
– хьаттад паччахьа.

– Хьона а, хьа эскара а дӀаяккха ца могаш, дуккхача наха зе а деш, хьа лаьтта яхаш хинна гӀарбаш е ваха воарлар со, – аьнна, жоп деннад зӀамигача сага.

Иштта майра шийга из йистхиларах цецваьнна, кӀирвенна цунна блара а хьежа, хьаттад паччахьа:

– Дийрий Ia?

– Дийра. Сай йишеи вийтта вошеи мукъавакхав аз, – аьннад зламигача сага.

– Из хъа бакъ хуле, аз доккхача дикага а кхоачавергва хьо, из харц хуле, корта а боаккхаргба аз хъа, – аьнна, длачувеллав паччахъа зламига саг.

Ший эскар хъагул а даъ, аьннад паччахъа:

– Вахар ца воаггача, ше раъза а волаш, длаваха саг вий шух? – аьнна.

Саг йистхиннавац. Цлаькха а хаьттад паччахъа, саг йистхиннавац. Кхозлагла кхайкав паччахъ, метташ дладаьлча мо лаьттаб.

Йистхиннай царга ладувггаш лаьтта пхийтта веший йиша:

– Паччахъ, хьол майраггача саг хила йиш ма яц хъа мехка. Пхийтта шера айса лазап эза-ча моттигах юха а бларгтоха безам бар са. Вай шиъ гю цига, сол дикаггача новкъост кора-воаггларгвац хьона, ла чувелла са воша веце, – аьнна.

Шин говра тла а хайша, уж новкъа баьлча, деррига эскар царна тлехьадаьннад. Ваха гларбашага хъежача, из дийна улпаш дайнад паччахъа. Цлавеча, ше чувелла зламига саг хъа а хийца, ший деррига эскар цунна кара а денна, лохоаваьв цо зламига саг.

– Даьгеи наьнагеи, дийна а волаш, царна духьалвоаггларгва, аьнна, араваьннавар со. Цкъа сай даи нанеи долча ваха пурам да сона, – аьннад пхийтлаггволча вола.

Паччахъа пурам а денна, цладахад вошей йишеи.

– Хъаьший чубутий оаш? – аьнна, чубаьннаб ераш шоай цлаггача.

– Аьъ! Га да ер сона гур? – аьнна, мархлаийккхай нана.

– Фуд цига, ва сесаг, во-м вац из? – хаьттад, вилий глайгланна ши бларг байна ваггача дас.

– Во! йол да! – аьннад сесага.

Гладваха, кхоссавеннача даъ ши бларг хьало-кхабеннаб.

– Вокх къонгашка кхаъ баккха аз, – аьнна, длаеддай нана.

– Нани, сабарделахъ, – аьнна, шедола хлама царна дла а дийца, – айса шоана денна дош бахъанце цлавена мара, е халахетар шоана ца де, цла ца воаггаш лергволаш вар со, – аьннад зламигача сага.

– Длабоабе уж! Аз пурам лу хьона, – аьннад дас. Наьна корта чубахаб.

– Нанас даъ хлама де хала да сона, – аьнна, ший даи, нанеи, вийтта вошей ийца, паччахъ волча юхавахав пхийтлаггвола во! Цига дази малеи шортта длачу а луш, бихъа лаьтта клал доаллача цлаггача вежарий лочубехкаб цо. Паччахъа йол хъа а йоалаяъ, ваха-текъа хайнав пхийтлаггвола во!

Джамаладинов А. А. сурташ

ХЪАЗИЛГА УРОКАШ

Хъазилг денад
Школе деша,
Школа я цар
Іажий беша.

БІарчча урок
Хъазилг-миска
Оамал йовзаш
ДагІа циска.

ШоллагІа урок
Яц цун мерза,
Тата довза
Іам из герза.

КхоалагІа урок
Я цун лира, –
Іад Іомадеш
Доаккх цо кІира.

Цунца шийна
Тохе кхера,
ГІетте дода
Хъазилг тІера.

ЙиълагІа урок
Селхан даър деш,
Я хъазилгий
Ілли шаърдеш.

Оаз дІайода
Ара гІолла,
Ілле керда
Мукъам кхолла.

ПхелагІа урок
Деш я фуаш,
ЯлхлагІяр я
Іажаш буаш.

АМИР

Малав-хьогІ из
Кора юхе латтар,
Ши бІарг лепаш,
Корах арахъежар?
Маълха зІанарг
Корах чухъежача,
БІаргаш телош,
КІаьда велакъежар?

Малав-хьогІ из,
Хой шоана из малав?
Из-м нане
дика воІилг ва.
ХІанз латте а
Гударга тІа этта,
Кастта вай Амир а
Воккха ма хургва.

ТІаккха-м гударг
Эшаргъяц Амира –
Из лакхвелча
Еррига аре го.
Еларгъяц тІаккха
Цунах вай Индира.
«ЗІамига ва из», –
Яхаргдац сага.

МОТТ БЕЦЕ, КЪАМ А ДАЦ

Горчханнакъан Бадрудин

ТИЦА, ТИДИЙТА

Оалаш да «гІа тидийта» аьле. Из цхъан хана тоьал наха юкье даьржа хинна дош да, хІанз наггахъа волчунна мара ца довзе а.

Цхъан хана каьл хьежа нах хиннаб вай къаман юкье. Цу хана текъама ди лелабаьб вай къаман наха а укх Кавказе дахача цхъадолча кхыча къамаша а. Цу динца дувзаденна дукха хІамаш хиннад вахар чу: тайп-тайпара цІайш а, нах теша хІамаш а, харц-тешамаш а (суеверия). Нах хала баьхаб. Сага хъаькъало кхета ца деча хІамах кхераш а лоралуш а хиннаб цу ханара нах, хІана аьлча сискал Іалашъе хала хиннад, довнаш а тІемаш а каст-каста нийслуш хин-

над, йокъал этте е Іа сов шийла дайя, моцал йоагІаш хиннай, дІа-юха дувла лазар – у доагІаш хиннад. Цудухъа цхъа тамашне кхераме е цхъа маІан дола гІа дайча, из гІа тахкийта водаш хиннав саг. Цун маІан шийна хъехийта. Ишта из гІа тохкаш хинна-раш а каьл хьежа нах хинна хила мег цу хана. Цу гІулакхах оалаш хиннад гІа тидийта. ГІа тидийта яхилга, цхъан сага шийна, тхъайса волаш, бІаргадайна гІа кхыча сагага дашхийта яхилга да.

Кица

ШИ ЭП

Цхъа кица да вай къаман, «ЮДИЙХКАЧА ГУВ ХИННАБ, ХЪАИЙДАЪЧА КІОАГ БАЪННАБ», яхаш.

Аз цхъа фаьлг бувцаргба шоана, бераш, из кхетадайташ.

Ши эп яр яхаш-текъаш Мора Эпи Іаьржа Эпи. ЦаІ даггара болх беш яр, ший кьорга чу ялат чукхухъаш. ХІаьта вож даиман йижа уллар.

– Хъайолле, болх бе, Іан кийчо е езаций? – оалар цунга Морача Эпо.

– Шортта долаш да, тха веннача даде соахка Іоадаь, – оалар вокхо.

– Долаш дар-м сиха кхоачалургда, тІаккха фу дергда Іа? – оалар цунга Морача Эпо.

Бакъда Іаьржа Эп сагота яцар. ХІама ца деш, ахккана йижа уллаш, дІадиа кхоачадир цо ший ялат.

ТІаккха ада йоалаелар, Іа хъатІакхаьчача кийчо е гІерташ.

– Хъайга кІал хиннар дІаацадуаш, цутІа Іакхы а хъатІа Іоадаьдаларе, ада езацар хъа хІанз, – аьлар цунга Морача Эпо. – КІалхардар-м кхоачалу, хъатІадахъаш ца хилча. Цудухъа йоах кицо: «ЮДИЙХКАЧА ГУВ ХИННАБ, ХЪАИЙДАЪЧА КІОАГ БАЪННАБ».

ГІАЛГІАЙ СИЙДОЛА НАХ

Келигнаькъан Роза

АХУШКНАЬКЪАН ЗОВРБИКА ШАМАЛ

Ахушкнаькъан тайпан викалаша хьинаре дакъа лаьцад, гІалгІай къаман исторе XX бІаьшере долалуча. Царех ва Ахушкнаькъан Зоврбика Шамал. Из ваьв 1907-ча шера Харьков цІи йолча шахьаре. Цига вахаш хиннав Шамала да Ахушкнаькъан Хьовде Зоврбик. Шамала нана француженка хиннай, цудухьа французски мотт дика ховш хиннав Шамал. Цул совгІа, немецкии английскии метташ дика ховш хиннав из. Булгаков Михаил чІоага цецваьнна хиннав, Шамала Мольереи Флобереи литературни кхоллам французий меттала бийшалга хайча. Эрсий йоазонхоех дукхагІа малагІа веза хьона, аьнна, Булгаковс хаьттача, Чеховеи Достоевскеи цІераш яьхай Шамала.

XX-ча бІаьшерен 30-ча шерашка кхаччалца, Іеши къахьегаша Харькове хиннав Шамал. Цигарча культурни вахаре хьинаре дакъа лоацаш хиннав из. Ханна воккха воаццаше, цІихеза болча нахах дІакхийтта лийннав Шамал. Уж хиннаб Довженко Александри Тычина Павели. ХІаьта Горький М., Эйзенштейн С., Булгаков М., кхы а хьалхагІа байза а байза, царца бувзам лоаттабаьб цо. Цу хана яздаьд цо ворхІ дувцар. Царех цаІ «ИбраьхІими Ахьмади» яхар «Сердало» газета тІа кепа теа хиннад 1926-ча шера. Массехк дувцар арадаьннад украинций меттала «Червоний шлях» яхача газета тІа 1927-ча шера. 1928-ча шера Ю. Полтавцевца цхьана кхоь сценарий язъяь Шамала. ХьалхагІа цо язъяь сценареш бахьан долаш, гІалгІай зІамсаг дІаийца хиннав «Украинское товарищество драматургов и композиторов» яхача цхьанкхетара доакьашхолла, цунца цхьана Харьковерча эрсий драматически театра худсовета юкье а вохийташ.

1930 – 1932-ча шерашка Украиней Москвей дукхача статьяшта кепа теа хиннай Шамала «Кино» яхачеи «Пролетарски кино» яхачеи журналаш тІа, киноискусства декхараш дувцаш, арадийнача фильмашта язъяь рецензеш хиннай уж.

Дукха ваьхавац Ахушкнаькъан Шамал. Сийлахь-боккха Даьймехка тІом болабелча, тІема корреспондент волаш, тІем тІа хиннав из. Цига хала човнаш а яь, госпитале кхелхав 1944-ча шера.

Вагапов Б.

ГОВЗА ПХЪАГИЛГ

Йодаш яр
Цхъа пхъагилг говза,
Йодаш яр из
Баъ тIа ловза.
Духъалъяьлар
Цунна Бози:
– Вай шиъ майрагIа
Малав хьожий?

Со хьол толе,
Из хъай кетар
Хьалургъя Iа
Сона геттара.
Iа тIадоагIа
Кастта шийла.
Кхетайой Iа
Аз ю уйла?

Бакъда яр вай
Пхъагилг говза.
Яйзар цунна
Из кировзал.
Хайра, шийна
Гаргаена,
Борз йоаллилга
Тоам бе ченна.

Цунна кетар
езаш яцар.
Цунна дезар –

Пхъагилг лацар.
Лацар, лацар,
ТIаккха яар.
Шийга ма йий
Цунга кетар.

Жоп делар цо:
– Майра Бози,
Вай шиъ массагIа
Малав хьожий?
Хьо сол хьалхагIа
ДIарча гув тIа
ХьалтIайоале
Удаш, шув тIа
Латаргда вай
ВIашагI тIаккха.
Хъай ши маъчи
Iа Iояккха,

МассагIа йодаргйолаш хье.
Хъайна моге – тIехъакхе!

Пхо мо едар
Пхъагилг гув тIа,
Яцар Бози
ТIехъакхувча.
Пхъагилг яхар
Масса, масса!
Йисар Бозе
Китилг яьсса.

САКЪЕРДАМИЛТАШ МАТЕМАТИКА

Урок я йодаш. Хъехархочо оал:

– Бераш, ер математика яха урок даиман таърахъашца болх бе безаш я. Масала, 3 хъа а ийца, цунна 3 тлатехача, ялх хулий?

– Хул, – оал Иийсас.

– Хлаъта кхаьнна тлера кхоъ лояьккхача фу юс? – йоах хъехархочо.

– Ютла мел техар лояьккхача, фуй цига юсар, – йоах Иийсас, – цхъаккха а хлама йисац-кх. Цкъа ютлатеххача йита мегаций из, клал хлама юсаргйолаш? Лояккхара тлера да-кх вай даиман. Нане а оал сога, со харцахъа лийлача, наха хъаькъал ютлакхетача хана, хъа юхедисар а дладодаш латт.

– Даъра во оал хьога из нане, – велаъежаш, оал хъехархочо, Иийсайна блара а хъеже.

– Даъра оал-кх, – йоах Иийсас.

– Юдаьннад а ца оалаш, ютлакхийттад ала мегаций, сона дика хетаргдолаш.

КЪАВАЛАР

Кизга чу хъежаш кийчлуш йоалла даъ-нана бларгаяйча, Аслана йоах:

– Нани, кеч сенна лу хьо, къаьна ма йий хьо?

– Наха юкъе длайодаш хилча, цленагла хилча бакъахъа еций со? Кхы ла яха къаьна а мичай со, – йоах нане.

– Даъра, я-кх хьо-м къаьна, – йоах Аслана. – Хъа вилий во! волча са а ялх шу ма даьннадий, тлаккха къаьна еций хьо? Маца къаяла йоалл хьо?

– Ла саг йоалайича лургъа-кх со къа, – ел цунах даъ-нана.

Кроссворда дашхаргаш:

Пхорагла: 1. Гургал. 5. Оаса. 6. Харш. 7. Моак. 9. Кха. 10. Ла. 12. Мур. 13. Мотт. 14. Моза.

Урагла: 2. Урхал. 3. Лоа. 4. Сапа. 8. Оахам. 9. Кхор. 11. Алтам. 12. Модз. 15. Ор.

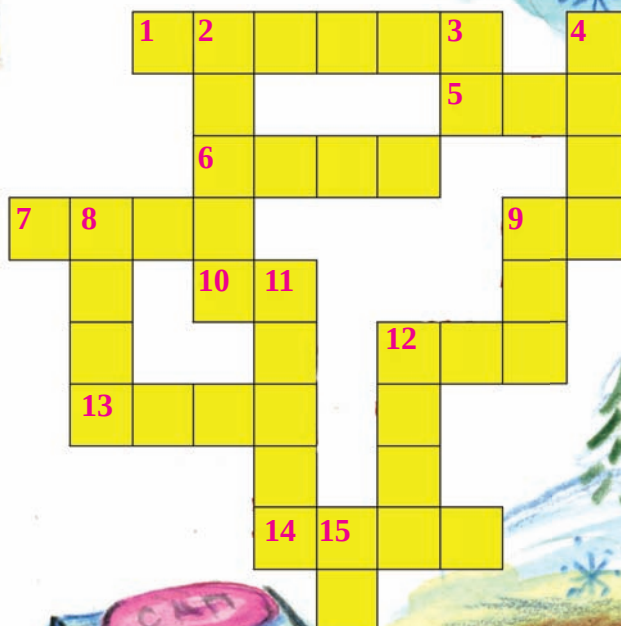

Пхорагла: 1. Перемена хулаш тох из. 5. Нахъарах даьккха длаьха, готта дакъа. 6. Хий loглогдолаш доаккх из. 7. Них доаккхаш хъадоала худар, хъайбашта дика кхача. 9. Дладувш леладу лаьтта. 10. Говра баргах тохар. 12. Йохкаенна дахча. 13. Поартала дакъа. 14. Садоалла хлама.

Урагла: 2. Тлалхх длоахалаша лотоха тай. 3. Iай дулл из. 4. Кулг-юхь дулаш леладер. 8. Аьха улла лаьтта. 9. Сомий га. 11. Нил санаглаца чоаггю цо. 12. Нокхараша хъадоаккх из. 15. Доккха харш.

**Оттаярь –
Мерешкнаькъан С.**

КРОССВОРД

Кроссворда дашхаргаш 15-ча оаглон тла да.

ДОШЛОРГ

Гиланча (ва, я) – гонец
Киловзал (я) – уловка
КIай кIормац (да) – бабочка-белянка
Них (да) – брага
Пилхъа (да) – канатоходец
Тида (ханд.) – толковать (сон)
Тоатолга моза (ба) – ручейник
ТIалх (я) – ткацкий станок
Хьовча (да) – эдельвейс
Хьунчоапилг (я) – жук-лесовик
Шув (ба) – обрыв

«СЕЛААД» (РАДУТА) № 4

Детский журнал
Учредитель — Правительство Республики Ингушетия
Издается с сентября 1986 года на ингушском языке.
Зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Ингушетия.
Регистрационный номер ПИ № ТУ06-00029 от 19.09.2019 г.
Главный редактор Б. Х. Горчханов.
Зам. главного редактора Р. С. Келигова.
Старший редактор С. А. Мерешков.
Худ. редактор А. Х. Даурбекова.
Корректор С. Я. Арчаков.
Рисунки художника А. С. Гудантовой.
Сдано в набор 20.03.21 г.
Подписано к печати 29.03.21 г.
Дата выхода в свет 30.03.21 г.
Формат 60x84/8.
Бумага офсетная.
Печать офсетная. Усл. п. л. 2.
Уч.-изд. л. 2,2.
Тираж 2150. Заказ 210262.
Адрес редакции и издателя: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, пр. И. Базоркина, 3а.
Электронный адрес: selaad.ri@mail.ru
Телефоны: гл. редактор — 22-70-97; отделы и бухгалтерия — 22-70-96.
Отпечатано в АО «Изд-во «КЗ», г. Минводы, ул. 50 лет Октября, 67.